

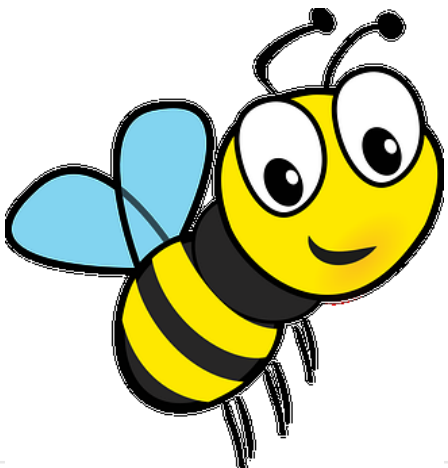
Ochrana včiel, opeľovačov a opeľovanie vo svete, v EÚ a v iných krajinách (Inšpirácie pre Slovensko)

Workshop ku opeľovačom
Bratislava, 14.5.2019

4 hlavné iniciatívy vo vzťahu ku opeľovačom:

- IPBES (2016) – „Hodnotenie o opeľovačoch, opeľovaní a výrobe potravín“
- Svetová koalícia pre ochranu opeľovačov (Coalition of Willing)
- Dohovor o biologickej diverzite - **strednodobý plán aktivít**
- EÚ Iniciatíva pre ochranu opeľovačov (2018)

IPBES (2016) – „Hodnotenie o opeľovačoch, opeľovaní a výrobe potravín“

- **Prvé komplexné celosvetové hodnotenie pre ochranu opeľovačov a opeľovaní** – cieľom bolo poskytnúť vládam, súkromnému sektoru a verejnosti vedecky podložené a nezávislé aktuálne hodnotenia dostupných poznatkov za účelom prijímania informovaných rozhodnutí na miestnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni.
- **Zapojení boli experti z celého sveta– výsledkom je 810 stranové hodnotenie situácie s opeľovačmi**

Dôležité posolstvá pre tvorcov politik:

- **A. Význam opeľovačov a opeľovania**
- **B. Stav a trendy v oblasti opeľovačov a opeľovania**
- **C. Faktory spôsobujúce zmenu, riziká a príležitosti.**

Rôzne politiky a spôsoby riešenia.

+ ďalšie podklady, návrhy opatrení a príloha s odkazmi

Svetová koalícia pre ochranu opeľovačov (Coalition of Willing)

- Iniciatíva z Holandska (v roku 2016) – ako odozva na výsledky hodnotenia IPBES
- Slovensko sa zapojilo v roku 2017
- Slovinská asociácia včelárov navrhla Svetový deň včiel (20. máj) – v roku 2018 sa oslavoval prvý krát
- Rôzne ďalšie národné, regionálne a lokálne iniciatívy sú podmnožinou tejto svetovej koalície
- **V súčasnosti je členom xxx krajín**
- **Cieľom je dosiahnuť, aby sa čo najviac krajín sveta zapojilo postupne**

Dohovor o biologickej diverzite (CBD)

- Dohovor vznikol v roku 1992 v Rio de Janeiro, Brazília
- **Slovensko je členom od roku 1994**
- **Ochrana biodiverzity/biologickej rozmanitosti na celom svete**
- **Ochrana opeľovačov** – intenzívnejšia ochrana od roku 2016, vytvoril sa Medzinárodný akčný plán pre ochranu opeľovačov (2018 – 2030) – nastavenie politik a stratégií; implementácia na poliach; zapojenie širokej verejnosti a súkromného sektora; monitoring, veda a hodnotenie.
- Prepojenie aktivít najmä medzi CBD a FAO

EÚ Iniciatíva pre ochranu opeľovačov (2018)

- Po medzinárodnej aktivite vznikla v EÚ Iniciatíva pre ochranu opeľovačov
- **3 hlavné oblasti** – zlepšenie znalosti o opeľovačoch a ich úbytku, o príčinách úbytku a tiež dôsledkoch ich straty; zastavenie príčin úbytku opeľovačov; zvyšovanie povedomia verejnosti, zapojenie spoločnosti do spolupráce
- Krajiny EÚ by mali začať s intenzívnejšou implementáciou v tejto oblasti, vrátane Slovenska
- **Aktivity v súčasnosti a do budúcnosti?**

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny

Ochrana opeľovačov v krajinách EÚ

Slovinsko, Holandsko a Nemecko

Workshop na ochranu opeľovačov
Bratislava, 14.5.2019

Slovinsko a ochrana opeľovačov

- Opeľovače sú v Slovinsku primárne chránené ochranou ich biotopov prostredníctvom NATURA 2000 (pokrývajúca **37%** Slovinska), ako aj **13%** národne chránených území.
- V roku 2017 **MŽP Slovinska** vypracovalo **národný program ochrany životného prostredia** do roku 2030, ktorý posluži dlhodobú ochranu voľne žijúcich opeľovačov ako aj opatrenia na ochranu prírody
- **Národný inštitút bilógie** buduje výskumné projekty divých opeľovačov, a taktiež pripravuje monitorovací protokol opeľovačov. Inštitút bol organizátorom úspešnej konferencie o ochrane divých opeľovačov a ich dôležitosť
- V roku 2018 OSN na základe iniciatívy **Národného združenie včelárov** v Slovinsku navrhlo ustanoviť medzinárodný deň včiel - 20.5 na zvýšenie povedomia ochrany opeľovačov, a vydali knihu „Žiadne včely, žiadny život“ podporiť informovanosť o včelách a ich hrozbách
- Slovinsko uviedlo koncept **apiturizmu** certifikovanými poskytovateľmi, ktorého súčasťou je napríklad ochutnávková medová cesta, api-terapeutický výlet, či api-kamp, ktoré značne zvyšujú povedomie o dôležitosti opeľovačov
- Slovinsko zaradilo konkrétne poddruh včely medonosnej (*Apis mellifera carnica*) ako chránený od roku 2014 zákonom o šlachtení hospodárskych zvierat

Holandsko a ochrana opeľovačov

- V roku 2013 bol prijatý **Národný akčný plán na ochranu zdravia včiel**, ktorý má za cieľ zredukovať úmrtnosť včiel a ich choroby, zlepšiť včelárske praktiky.
- Holandsko iniciátovalo neformálnej **koalície na ochranu opeľovačov** v decembri 2016 počas 13. zasadnutia Dohovoru o biologickej diverzite v Mexiku.
- **Holandský zákon o ochrane prírody** z roku 2017 poukazuje na národnú ochranu rôznych druhov hmyzu napr. motýľov, no nezahŕňa včely. Preto bola v roku 2018 vytvorená **Národná stratégia opeľovania pod názvom "Bed and Breakfast for bees"** do roku 2030, ktorá vznikla za kooperácie mnohých holandských farmárov, včelárov, organizácií krajinného manažmentu, neziskových organizácií, vládnych orgánov. Stratégia má za cieľ podnietiť biodiverzitu pomocou občanov, obchodu a vládnych orgánov, ako aj zlepšiť interakciu prírody a poľnohospodárstva, zvýšiť množstvo biotopov pre opeľovače a aj zlepšiť praktiky včelárstva
- V roku 2017 zarezonoval projekt **Nederland Zoemt = "Holandsko bzučí"** , ktorý je výsledkom kooperácie dvoch národných projektov v partnerstve s mnohými neziskovými organizáciami, ktoré predviedli projekt zahŕňajúci 300 nových miest výsadby vhodnej pre divoké opeľovače

Holandsko a ochrana opeľovačov

- Ochrana opeľovačov v Holandsku je prezentovaná cez veľké množstvo **kampaní** oslovujúcich školy, vládne orgány, či záhradníkov pod vedením neziskových organizácií ako napríklad Ochrana Holandských Motýľov a Greenpeace
- V Holandsku vyvinuli užitočnú **webovú stránku** **www.bestuivers.nl**, ktorá podáva dôležité ekologické informácie širokej verejnosti o rozmanitých druhoch opeľovačov. Pre expertov, farmárov a včelárov vznikla taktiež webová stránka pod názvom "**Bijen kennisNET**", ktorú vyvinula Holandská asociácia včelárov a Holandská federácia poľnohospodárstva a rastlinnej výroby
- Zaujímavým projektom je "**Krajina včiel**,,, ktorý je spoluprácou pivovaru Heinekenu a provincie Zuid- Holland na zlepšenie výmeny informácií a znalostí ohľadom manežovania krajiny na ochranu včiel prostredníctvom monitorovania
- V 2016 dva z holandských sietí supermarketov podpísali dohody s neziskovými organizáciami Greenpeace a Nature & Milieu na boj proti pesticídom, prostredníctvom pestovania organickejších plodín a pod.

Nemecko a ochrana opeľovačov

- **MŽP Nemecka a Ministertvo pôdohospodárstva** podnecujú k ochrane opeľovačov na základe národnej stratégie o biodiverzite a iniciujú rôzne **kampane a projekty**. Tie povzbudzujú napríklad výsadbu priaznivú pre výskyt opeľovačov, ktoré vytvárajú biotopy vhodné pre opeľovače. Príkladom je kampaň, ktorá dáva do pozornosti potrebu kvitnúcich balkónov a záhrad najmä v mestách a business centrách ako priaznivé prostredie pre výskyt opeľovačov.
- **Asociácia Netzwerk Bluhde Landschaft** vytvorila fondy na projekty prezentované farmármi v spolupráci s lokálnymi autoritami a včelármi. Napríklad v regióne Rhine Summendes Rhineland farmáry sadia letné plodiny, ktoré sú vhodným zdrojom na peľ a nektár pre opeľovače.
- Nezisková organizácia "**Priatelja Zeme Nemecko**" v spolupráci s **nadáciou Aurelia** navrhli založenie **Národného akčného plánu pre včely**, ktorý prezentovali nemeckej vláde. Hlavným účelom je znižovať množstvo pesticídov a zvýšiť biotopy pre opeľovače, ako aj zlepšiť vzdelanie a výskum v oblasti opeľovačov.

Nemecko a ochrana opeľovačov

- **BienABest** je nemecká iniciatíva na ochranu divých včiel zahŕňajúca metódu identifikácie a monitoringu druhov divých včiel, ako aj poskytujúca príručky a tréningy mladých vedcov
- **MŽP Nemecka** iniciovalo **národný akčný plán na ochranu hmyzu** a v októbri 2018 kabinet potvrdil jeho kľúčové body
- Odozvou bolo následné uskutočnenie úspešného sprievodu včelárov, ktorý vyústil do **referenda** začiatkom roka 2019 pod názvom "**Zachráňme včely**", a tak sa v Bavorsku navrhol prijať zákonné ustanovenia zamerané na ochranu opeľovače a umožňuje významné zníženie pesticídov a rozšírenie ekologického poľnohospodárstva z 10% na 30% do roku 2030, aj cez vytvorenie kvitnúcich lúk a tak prispieva k zlepšeniu prepojenia biotopov v Bavorsku (časopis Spiegel: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/nachvolksbegehren-rettet-die-bienen-wird-in-bayern-gesetz-a-1261075.html>). Tieto snahy sú v procese a 8.5.2019 už prebehlo prvé čítanie v parlamente.

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny